

តើយើងគួរលើកទឹកចិត្តនិស្សិតនិងមនុស្សទូទៅឱ្យប្រើអេលាយ (AI)ដែរឬទេ?

ដោយ បណ្ឌិត ឈត ប៊ុនថង

បណ្ឌិតទស្សនវិជ្ជា

ប្រកបដោយការរៀនពីអ៊ីនធឺណិត

សេចក្តីផ្តើម

AI តំណាងឱ្យ Artificial Intelligence ដែលបកប្រែជាភាសាខ្មែរថា «បញ្ញាសិប្បនិម្មិត»។ វាសំដៅទៅលើការអភិវឌ្ឍប្រព័ន្ធកុំព្យូទ័រ ឬម៉ាស៊ីនដែលអាចបំពេញការងារដែលជាធម្មតាត្រូវការបញ្ញារបស់មនុស្ស។ ភារកិច្ចទាំងនេះអាចរួមបញ្ចូលនូវ៖

- ការយល់ដឹងអំពីភាសា
- ការទទួលស្គាល់រូបភាពឬការនិយាយ
- ការធ្វើសេចក្តីសម្រេចចិត្ត និង
- ការរៀនពីបទពិសោធន៍ (ហៅថា machine learning)

AI មានឧបករណ៍និងមុខងារជាច្រើនដូចខាងក្រោម៖

1- ChatGPT

- មុខងារ៖ យល់ដឹងនិងបង្កើតភាសាមនុស្ស។

- ប្រើសម្រាប់៖ ការគាំទ្រអតិថិជន ជំនួយការសរសេរការរៀនសរសេរក្នុងការសន្ទនា។ល។

2- ឧបករណ៍ទទួលស្គាល់រូបភាព«Image Recognition Tools» (ឧ. Google Vision, Amazon Rekognition)

- មុខងារ៖ កំណត់អត្តសញ្ញាណវត្ថុ មនុស្ស អត្ថបទ ឬឈុតទាក់ក្នុងរូបភាពឬវីដេអូ។
- ប្រើសម្រាប់៖ ការវិភាគសុវត្ថិភាព ការទទួលសម្គាល់មុខ ការកំណត់រូបភាពខាងវេជ្ជសាស្ត្រ (medical imaging)។

3- ឧបករណ៍ទទួលស្គាល់ការនិយាយ (ឧ. Siri, Google Assistant, Whisper)

- មុខងារ៖ បំប្លែងភាសានិយាយទៅជាអត្ថបទឬសកម្មភាព។
- ប្រើសម្រាប់៖ ជំនួយការសំឡេង ចម្លង(សម្តីឬការសន្ទនាជាអក្សរ) ឧបករណ៍ភាពងាយស្រួល(accessibility tools)។

4- វេទិការៀនរបស់ម៉ាស៊ីន (ឧ. TensorFlow, PyTorch, Scikit-learn)

- មុខងារ៖ បង្កើតនិងបណ្តុះបណ្តាលគំរូ AI ដើម្បីរៀនពីទិន្នន័យ។
- ប្រើសម្រាប់៖ ការវិភាគបែបព្យាករណ៍ ការផ្តល់យោបល់ កិច្ចការចាត់ថ្នាក់។

5- ឧបករណ៍ដំណើរការភាសាធម្មជាតិ (ឧ. spaCy, NLTK)

- មុខងារ៖ វិភាគនិងយល់ដឹងភាសាមនុស្សនៅក្នុងអត្ថបទ។
- ប្រើសម្រាប់៖ ការបកប្រែ ការសង្ខេប ការវិភាគមនោសញ្ចេតនា chatbots។

6- AI Design & Image Generators (ឧ. DALL•E, Midjourney, Canva AI)

- មុខងារ៖ បង្កើតរូបភាព ស្នាដៃសិល្បៈ ឬការរចនាពីប្រអប់បញ្ចូលអត្ថបទ(text prompts)។

- ប្រើសម្រាប់៖ ទីផ្សារ ការច្នៃប្រឌិត ខ្លឹមសារប្រព័ន្ធផ្សព្វផ្សាយសង្គម។

7- ឧបករណ៍ស្វ័យប្រវត្តិកម្មដំណើរការមនុស្សយន្ត (ឧ. UiPath, Blue Prism)

- មុខងារ៖ ធ្វើកិច្ចការងារដែលងាយស្រួលប្រវត្តិនៅក្នុងដំណើរការអាជីវកម្ម។
- ប្រើសម្រាប់៖ បញ្ចូលទិន្នន័យ ដំណើរការវិក្កយបត្រ ការកំណត់កាលវិភាគ។

8- ប្រព័ន្ធផ្តល់យោបល់ (ឧ. Netflix, YouTube, Amazon AI)

- មុខងារ៖ ណែនាំខ្លឹមសារឬផលិតផលដោយផ្អែកលើឥរិយាបថរបស់អ្នកប្រើប្រាស់។
- ប្រើសម្រាប់៖ ពាណិជ្ជកម្មអេឡិចត្រូនិក វេទិកាកម្សាន្ត ព័ត៌មានថ្មីៗ។

9- ឧបករណ៍វិភាគបែបព្យាករណ៍ (ឧ. IBM Watson, RapidMiner)

- មុខងារ៖ ព្យាករណ៍និន្នាការនាពេលអនាគតដោយប្រើទិន្នន័យប្រវត្តិសាស្ត្រ។
- ប្រើសម្រាប់៖ ការសម្រេចចិត្តខាងអាជីវកម្ម ព្យាករណ៍ការលក់ ការវាយតម្លៃហានិភ័យ។

10- ប្រព័ន្ធសូយ័ត (ឧ. រថយន្តបើកបរដោយខ្លួនឯង យន្តហោះគ្មានមនុស្សបើក/ជ្រូន)

- មុខងារ៖ ធ្វើការសម្រេចចិត្តតាមពេលវេលាជាក់ស្តែងដោយគ្មានការគ្រប់គ្រងរបស់មនុស្ស។
- ប្រើសម្រាប់៖ ការដឹកជញ្ជូន យោធា ការរុករក។

ឧបករណ៍ទាំងអស់នេះកំពុងត្រូវបានគេប្រើប្រាស់កាន់តែខ្លាំងឡើងនៅក្នុងបរិបទអប់រំនិងបរិបទផ្សេងៗទៀត។ សំណួរលើកឡើងថា «តើយើងគួរលើកទឹកចិត្តនិស្សិតនិង

មនុស្សទូទៅឱ្យប្រើឧបករណ៍ទាំងនេះយ៉ាងសកម្មដែរឬទេ?» អត្ថបទនេះផ្តល់ចម្លើយថា «គួរលើកទឹកចិត្តឱ្យប្រើប្រាស់» ប៉ុន្តែត្រូវធ្វើឡើងជាមួយនឹងវិធានការពារយ៉ាងប្រុងប្រយ័ត្ន ពីព្រោះខណៈពេលដែលវាមានអត្ថប្រយោជន៍សំខាន់ៗយ៉ាងច្រើនផ្តល់ឱ្យអ្នកប្រើប្រាស់ វាក៏មានហានិភ័យជាច្រើនដែរ។

នៅក្នុងអត្ថបទនេះ ខ្ញុំនឹងបង្ហាញពីអត្ថប្រយោជន៍ បន្ទាប់មកហានិភ័យ បន្ទាប់មក ទៀតអនុសាសន៍ជាក់ស្តែងមួយចំនួន និងចុងក្រោយគឺការសន្និដ្ឋាន។

ក- ទង្វើការណ៍នានាគាំទ្រការលើកទឹកចិត្តដល់ការប្រើប្រាស់ AI៖

1- ការរៀនសូត្រផ្ទាល់ខ្លួននិងការគាំទ្របែបសម្របខ្លួន

ប្រព័ន្ធ AI អាចកែសម្រួលការបង្រៀនទៅតាមល្បឿន ភាពខ្លាំង និងភាពខ្សោយ របស់បុគ្គលម្នាក់ៗ ដោយផ្តល់នូវមតិកែលម្អនិងក្របខណ្ឌគាំទ្រនៅពេលចាំបាច់។ ជាឧទាហរណ៍ ការពិចារណាមួយ ពិពណ៌នាអំពីរបៀបដែលប្រព័ន្ធបង្រៀនឆ្លាតវៃ និងវេទិកាសម្របខ្លួន ផ្តល់នូវ «មតិកែលម្អតាមពេលវេលាជាក់ស្តែងនិងកែសម្រួល យុទ្ធសាស្ត្របង្រៀន» នៅក្នុងវិធីដែលថ្នាក់រៀនបែបបុរាណអាចជួបការលំបាក។

នេះមានន័យថាសិស្សានុនិស្សិតដែលពិបាកក្នុងផ្នែកខ្លះអាចទទួលបានជំនួយ បន្ថែម ហើយនិស្សិតកម្រិតខ្ពស់អាចបង្កើនល្បឿនជាជាងត្រូវបានរារាំងដោយវិធី សាស្ត្រមួយថេរមួយសម្រាប់និស្សិតទាំងអស់។

2- ប្រសិទ្ធភាព លទ្ធភាព និងឱកាសបន្ថែម

AI អាចធ្វើកិច្ចការដោយស្វ័យប្រវត្តិ (ដូចជាការចាត់ថ្នាក់ឬការដាក់ពិន្ទុ ការកំណត់ កាលវិភាគ ការត្រួតពិនិត្យ) ផ្តល់សេរីភាពដល់អ្នកអប់រំសម្រាប់អន្តរកម្មប្រកប

ដោយអត្ថន័យបន្ថែមទៀត។ វាក៏អាចផ្តល់នូវការគាំទ្រគ្រប់ពេលតាមរយៈ chatbots¹ ឬ អ្នកបង្រៀននិម្មិត² ដែលមានតម្លៃជាពិសេសសម្រាប់អ្នកសិក្សានៅខាងក្រៅម៉ោង សិក្សាប្រពៃណីឬនៅតំបន់ដាច់ស្រយាល។ វិធីនេះពង្រីកលទ្ធភាពសិក្សានិងអាច ជួយដល់ការសិក្សាពេញមួយជីវិតសម្រាប់សាធារណជនទូទៅ។

3- ការបង្កើនធនធាននៃការរៀនសូត្រនិងមតិកែលម្អ

ចំពោះនិស្សិត ឧបករណ៍ AI អាចជួយបំផុសគំនិត ព្រាងគំនិត បង្កើតគំនិត ផ្តល់ មតិកែលម្អភ្លាមៗ ណែនាំការកែតម្រូវភាសា។ ជាឧទាហរណ៍ ការសិក្សាមួយ បានរកឃើញថា និស្សិតដែលប្រើប្រាស់ឧបករណ៍ AI សម្រាប់ការសរសេរផ្លូវការ កម្រិតសាកលវិទ្យាល័យឬក្នុងការស្រាវជ្រាវ មានតម្លៃក្នុងការសន្សំពេលវេលាបាន ការបង្កើតគំនិត និងការធ្វើឱ្យប្រសើរឡើងផ្នែកភាសា។ សម្រាប់សាធារណជន ទូទៅ AI អាចត្រូវបានប្រើប្រាស់ក្នុងការអប់រំខ្លួនឯង បង្កើនជំនាញ ស្វែងរកប្រធាន បទថ្មីៗ ដូច្នេះ វាជំរុញឱ្យមានការសិក្សាជាបន្តបន្ទាប់។

4- ការរៀបចំសម្រាប់ពិភពលោកដែលកំពុងផ្លាស់ប្តូរ

នៅពេលដែល AI កាន់តែរីករាលដាលនៅក្នុងកន្លែងធ្វើការនិងសង្គម ការរៀនប្រើប្រាស់ AI ប្រកបដោយសីលធម៌ ប្រកបដោយចំណេះដឹង និងការគិតហ្មត់ចត់ ក្លាយជាអក្ខរកម្ម តាមរយៈឧបករណ៍ AI។ ការលើកទឹកចិត្តដល់ការប្រើប្រាស់ប្រកបដោយទំនួលខុសត្រូវ ជួយសិស្សានុនិស្សិត និស្សិត និងប្រជាពលរដ្ឋឱ្យកាន់តែត្រៀមខ្លួនដើម្បីរស់នៅក្នុងពិភព លោកដែល AI ត្រូវបានរួមបញ្ចូលឬធ្វើសមាហរណកម្មកាន់តែខ្លាំងឡើង។

¹ chatbots គឺជាកម្មវិធីកុំព្យូទ័រដែលបានរចនាឡើងដើម្បីក្លែងធ្វើការសន្ទនារបស់មនុស្សដែលជាធម្មតា តាមរយៈអត្ថបទឬសំឡេង។

² អ្នកបង្រៀននិម្មិត(Virtual tutor) គឺជាឧបករណ៍ឌីជីថល ឬប្រព័ន្ធដំណើរការដោយ AI ដែលក្លែងធ្វើ តួនាទីរបស់គ្រូបង្រៀនជាមនុស្ស ដោយជួយអ្នកសិក្សាឱ្យយល់និងធ្វើជាម្ចាស់លើមុខវិជ្ជា ពេលគឺជាអាច ជួយគ្រប់ពេលវេលា គ្រប់ទីកន្លែង។

ខ- ទង្វើករណីនានាប្រឆាំងនឹងការលើកទឹកចិត្តដល់ការប្រើប្រាស់ AI៖

1- ហានិភ័យនៃការបាត់បង់សុចរិតភាពខាងការសិក្សា ការស្រាវជ្រាវ ហើយមានការពឹងផ្អែកខ្លាំងពេក និងការរៀនសូត្រឬការយល់ដឹងសើវា

ប្រសិនបើនិស្សិតពឹងផ្អែកខ្លាំងពេកលើឧបករណ៍ AI ដើម្បីធ្វើការងាររបស់ពួកគេ (ដូចជា ការសរសេរអត្ថបទ ការសរសេរកូដកម្មវិធី ដំណោះស្រាយបញ្ហា) ពួកគេអាចនឹងរំលងការគិតស៊ីជម្រៅ ការតស៊ូជាមួយការអភិវឌ្ឍជំនាញផ្ទាល់ខ្លួនរបស់ពួកគេ។ ជាឧទាហរណ៍ ការសិក្សាមួយអំពីការប្រើប្រាស់ឧបករណ៍ AI នៅកម្រិតបរិញ្ញាបត្របានរកឃើញថា ខណៈពេលដែលការអនុវត្តមានភាពរីកចម្រើន មានភាពមិនស៊ីជម្រាក់គ្នា និងភាពមិនត្រឹមត្រូវនៅក្នុងកូដរបស់ពួកគេ។

ការពិចារណាមួយមួយផ្សេងទៀតកំណត់ហានិភ័យនៃ «និចលភាពនៃការគិត» និងវិបត្តិនៃភាពសុចរិតខាងការសិក្សា។ ដូច្នេះ ការប្រើប្រាស់ AI អាចលើកទឹកចិត្តដល់ការចម្លងចម្លើយជាជាន់ការចូលរួមគិតនិងការធ្វើពិតប្រាកដ។

2- កង្វះនូវធាតុវេទនារម្មណ៍របស់មនុស្ស ការណែនាំ និងជំនាញអន្តរបុគ្គល

AI មិនអាច (មិនទាន់) ចម្លងធម្មជាតិរបស់មនុស្សបានទេ ការយល់ចិត្ត ការណែនាំ ការគាំទ្រផ្នែកវេទនារម្មណ៍ក្នុងសង្គម ការសហការជាមួយដៃគូ តាមរបៀបដូចគ្នាដែលគ្រូបង្រៀនឬមិត្តរួមថ្នាក់អាចធ្វើបាននោះទេ។ មានប្រភពជាច្រើនបាននិយាយថា AI ខ្វះភាពវៃឆ្លាតខាងវេទនារម្មណ៍ ហើយមានហានិភ័យដោយសារវាកាត់បន្ថយអន្តរកម្មរបស់មនុស្ស។ ជាពិសេស សម្រាប់អ្នកសិក្សារយៈក្មេង ទំនាក់ទំនងសង្គម ការពិភាក្សា មតិកែលម្អរបស់មនុស្សគឺជាគន្លឹះដែលត្រូវយកចិត្តទុកដាក់។

3- សមធម៌ លទ្ធភាព និងកង្វះនៃការបែងចែកឌីជីថល

ប្រសិនបើឧបករណ៍ AI ក្លាយជាស្តង់ដារ ប៉ុន្តែនិស្សិតឬសហគមន៍មួយចំនួនខ្វះលទ្ធភាពប្រើឧបករណ៍ អ៊ីនធឺណិតលឿនលឿន ឬគ្រូបង្រៀនដែលបានទទួលការបណ្តុះបណ្តាល

នោះនាំឱ្យតម្លាតរវាងអ្នកសិក្សាដែលមានលក្ខខណ្ឌល្អ និងអ្នកសិក្សាដែលមានលក្ខខណ្ឌមិនល្អអាចនឹងកើនឡើង។

ការលើកទឹកចិត្តឱ្យប្រើ AI ដោយមិនធានាអំពីលទ្ធភាពនិងការគាំទ្រ អាចធ្វើឱ្យវិសមភាពផ្នែកអប់រំកាន់តែមានកម្រិតធ្ងន់ធ្ងរឡើង។

4- ឯកជនភាព បញ្ហាភាពលំអៀងខាងសីលធម៌និងក្បួនដោះស្រាយបញ្ហា

ប្រព័ន្ធ AI តែងតែប្រមូលនិងដំណើរការទិន្នន័យផ្ទាល់ខ្លួនមួយចំនួនធំ (ការរៀនសូត្រ, ឥរិយាបថរបស់និស្សិត)។ កត្តានេះបង្កើនការព្រួយបារម្ភអំពីឯកជនភាពនិងសុវត្ថិភាព។

ជាងនេះទៅទៀត ក្បួនដោះស្រាយបញ្ហាអាចបង្កប់ភាពលំអៀង (ឧ. ការចូលចិត្តរចនាបថភាសាជាក់លាក់ ប្រវត្តិវប្បធម៌) ហើយប្រហែលជាមិនមានតម្លាភាពទេ។ ការពិនិត្យឡើងវិញជាប្រព័ន្ធអំពីការប្រើប្រាស់គំរូភាសាធំៗ (Large Language Model) ក្នុងការអប់រំបានបង្ហាញពីបញ្ហាប្រឈមជាក់ស្តែងនិងសីលធម៌ រួមទាំងតម្លាភាព ភាពឯកជន និងសមធម៌។

ការលើកទឹកចិត្តដល់ការប្រើប្រាស់ AI ដោយគ្មានក្របខណ្ឌក្រមសីលធម៌ដ៏រឹងមាំអាចធ្វើឱ្យអ្នកប្រើប្រាស់មានគ្រោះថ្នាក់។

5- ការកាត់បន្ថយសក្តានុពលនៃតួនាទីរបស់អ្នកអប់រំ ការវិនិច្ឆ័យរបស់មនុស្ស និងបញ្ហាប្រឈមនៃការចំណាយ/ការអនុវត្ត

ការទទួលយក AI ទាមទារការវិនិយោគ (ផ្នែកទន់ ហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធ ការបណ្តុះបណ្តាលគ្រូបង្រៀន)។ មានហានិភ័យដែលស្ថាប័ននានាអាចពឹងផ្អែកលើដំណោះស្រាយស្វ័យប្រវត្តិជំនួសអ្នកអប់រំជាមនុស្ស ដែលអាចធ្វើឱ្យគុណភាពនៃការបង្រៀនថយចុះ។ ប្រសិនបើហេតុផលចម្បងគឺកាត់បន្ថយការចំណាយជាជាងការកែលម្អគុណភាពសិក្សា លទ្ធផលអវិជ្ជមានអាចនឹងកើតឡើង។

គ- ការពិនិត្យមើលនិងការណែនាំប្រកបដោយតុល្យភាព

ធ្វើយទៅនឹងសំណួរដែលបានលើកឡើងក្នុងចំណងជើងនៃអត្ថបទនេះ ថា តើយើងគួរលើកទឹកចិត្តឱ្យប្រើ AI ឬអត់ ចម្លើយគឺយើងគួរលើកទឹកចិត្តឱ្យប្រើ ប៉ុន្តែត្រូវមានលក្ខខណ្ឌនិងការគិតគូរហ្មត់ចត់។ ខាងក្រោមនេះជាការណែនាំ៖

១- លើកកម្ពស់អក្ខរកម្ម AI និងការគិតហ្មត់ចត់៖ លើកទឹកចិត្តនិស្សិត/អ្នកប្រើប្រាស់ទូទៅ មិនត្រឹមតែប្រើ AI ប៉ុណ្ណោះទេ ប៉ុន្តែត្រូវយល់ពីរបៀបដែលវាដំណើរការ ដែនកំណត់របស់វា (ឧ.ភាពមិនត្រឹមត្រូវ ភាពលំអៀង) និងរបៀបប្រើវាដោយការទទួលខុសត្រូវ (ឧ. ប្រើជាឧបករណ៍ មិនមែនជាមូលដ្ឋានវិន័យទេ)។ ការសិក្សាលើទស្សនៈរបស់និស្សិតបានរកឃើញថា កង្វល់ជុំវិញភាពត្រឹមត្រូវ ការបាត់បង់ការគិតហ្មត់ចត់ និងការពឹងផ្អែក ពិតជាមានអត្ថិភាព ហើយចាំបាច់ត្រូវដោះស្រាយតាមរយៈកម្មវិធីសិក្សានិងគោលនយោបាយ។

២- កំណត់គោលការណ៍ណែនាំនិងគោលការណ៍ច្បាស់លាស់៖ ស្ថាប័ននានាគួរតែបញ្ជាក់អំពីរបៀបដែលឧបករណ៍ AI អាចត្រូវបានប្រើប្រាស់ (សម្រាប់ការបំផុសគំនិត ការព្រាង មតិកែលម្អ) ដែលផ្ទុយទៅនឹងអ្វីដែលជាការប្រើប្រាស់ខុស (ដូចជាការបញ្ជូនការងារដែលបង្កើតដោយ AI ធ្វើជារបស់ផ្ទាល់ខ្លួន)។ គោលការណ៍សុចរិតភាពនៃការសិក្សាស្រាវជ្រាវចាំបាច់ត្រូវធ្វើបច្ចុប្បន្នភាពសម្រាប់យុគសម័យ AI ។

៣- ចូរលាយការប្រើប្រាស់ AI ជាមួយនឹងអន្តរកម្មរបស់មនុស្ស៖ AI គួរតែបង្កើនការបង្រៀន/ការរៀនសូត្រ មិនមែនជំនួសទំនាក់ទំនង ការណែនាំរបស់មនុស្ស និងការសហការពីមិត្តភក្តិនោះទេ។

៤- ត្រូវតែធានាបាននូវសមធម៌នៃលទ្ធភាពប្រើប្រាស់៖ មុននឹងលើកទឹកចិត្តឱ្យប្រើប្រាស់យ៉ាងទូលំទូលាយ ត្រូវប្រាកដថាហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធ ឧបករណ៍ ការតភ្ជាប់ និងការគាំទ្រមានសម្រាប់និស្សិត ឬ/នឹងសហគមន៍ទាំងអស់។

៥- តាមដាន វាយតម្លៃ និងកែលម្អ៖ ចូរប្រើការស្រាវជ្រាវជាក់ស្តែងដើម្បីតាមដាន ឥទ្ធិពលលើលទ្ធផលសិក្សា ការយល់ដឹង សមធម៌ ដូច្នេះ វិធីសាស្ត្រអាចត្រូវបានកែលម្អ។ ការ ពិនិត្យឡើងវិញជាប្រព័ន្ធនៃ LLM (Large Language Model.) ដូចជា ChatGPT ក្នុងវិស័យ អប់រំបានផ្តល់អនុសាសន៍ឱ្យបន្តការស្រាវជ្រាវ មានតម្លាភាព និងការរចនាផ្ដោតលើមនុស្ស។

៦- ការពារភាពឯកជនភាពនិងក្រមសីលធម៌៖ ការអនុវត្តត្រូវតែរួមបញ្ចូលការ ការពារទិន្នន័យ តម្លាភាពនៃក្បួនដោះស្រាយបញ្ហា ភាពយុត្តិធម៌នៃក្បួនដោះស្រាយ បញ្ហា និងយន្តការសម្រាប់ការត្រួតពិនិត្យរបស់មនុស្ស។

សេចក្តីសន្និដ្ឋាន

សរុបមក AI ទទួលយកការរក្សានូវការសន្យាយ៉ាងសំខាន់ចំពោះការលើកកម្ពស់ ការអប់រំ និងការរៀនសូត្រជាសាធារណៈ តាមរយៈការគាំទ្រភាពជាមនុស្ស ការបង្កើន លទ្ធភាពប្រើប្រាស់ ប្រសិទ្ធភាព និងការរៀបចំសម្រាប់ពិភពលោកដែលពោរពេញដោយ AI។ ទោះជាយ៉ាងណាក៏ដោយ ក៏អត្ថប្រយោជន៍ទាំងនេះមិនមែនកើតឡើងជាស្វ័យប្រវត្តិ ទេ។ ប្រសិនបើគ្មានការរចនាដោយប្រុងប្រយ័ត្ន គោលនយោបាយ ក្រមសីលធម៌ និងការ យកចិត្តទុកដាក់ចំពោះសមធម៌ទេ ការប្រើប្រាស់ AI អាចបំផ្លាញការគិតហ្មត់ចត់ ការរៀន សូត្ររបស់មនុស្ស ការអភិវឌ្ឍសង្គម និងយុត្តិធម៌។

ដូច្នេះហើយ យើងគួរតែលើកទឹកចិត្តដល់សិស្ស និងស្ថិតិនិងសាធារណជនទូទៅឱ្យ ប្រើប្រាស់ AI ប្រសិនបើយើងធ្វើវាក្នុងលក្ខណៈដែលមានការណែនាំ រចនាសម្ព័ន្ធ ការចុះ បញ្ជា និងសមធម៌។ បញ្ហាប្រឈមមិនស្ថិតនៅត្រង់ថាតើត្រូវប្រើ AI ឬអត់នោះទេ ប៉ុន្តែ របៀបដែលយើងបញ្ចូលវាដោយការទទួលខុសត្រូវទៅក្នុងប្រព័ន្ធអេកូឡូស៊ីរៀនសូត្រគឺ ជារឿងសំខាន់ដែលត្រូវយកចិត្តទុកដាក់។

ឯកសារពិគ្រោះ

- Al-Tkhayneh K. M., Alghazo E. M., Tahat D. "The Advantages and Disadvantages of Using Artificial Intelligence in Education". *Journal of Educational and Social Research*, 13(4) (2023). ([Richtmann](#))
- Liu C., Wu X. "Analysis of the Advantages and Disadvantages of Artificial Intelligence Technology in Promoting Student Professional Development". *Journal of Contemporary Educational Research*. ([BBWPublisher](#))
- Yan L., Sha L., Zhao L., Li Y., Martinez-Maldonado R., Chen G., Li X., Jin Y., Gašević D. "Practical and Ethical Challenges of Large Language Models in Education: A Systematic Scoping Review". arXiv preprint (2023). ([arXiv](#))
- Pitts G., Marcus V., Motamedi S. "Student Perspectives on the Benefits and Risks of AI in Education". arXiv preprint (2025). ([arXiv](#))
- Qureshi B. "Exploring the Use of ChatGPT as a Tool for Learning and Assessment in Undergraduate Computer Science Curriculum: Opportunities and Challenges". arXiv preprint (2023). ([arXiv](#))